

Η ΠΟΙΗΣΙΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

1

Χήρας υγιό μαζέλλεσαν σὲ μαυρομάτας πόρτα
καὶ παίανε τὸ αἷμα του σὺν σιγαλὸ ποτάμι.
'Η μάνα του τὸ μάζωνε μ' ἕνα ξερὸ σφουγγάρι
μέσ' στὸ λαῖνι τῶβαλε καὶ μπρὸς του τὸ παίνει.
— Γιά δές, γυιόκα μου, τὸ αἷμα σου στὴ γῆ πῶς λαχταρίζει!
'Αρνήσου, γιε μ', τὶς ἔμμορφες, ἀρνήσ' τὶς μαυρομάτες.
— 'Αρνήσου, μάνα, τὸ Χριστὸ, ἀρνήσου τὸ Βαγγέλιο
καὶ τότε θ' ἀρνῆθῶ κ' ἐγὼ κείνη τῆ μαυρομάτα.

2

'Εσεῖς, παιδιά, καλὰ παιδιά, καλὰ καὶ διαλεγμένα,
ἀν εἴστε γιὰ τὸν τόπο μας, ἀν αὔτε στὸ χωριὸ μας,
ντυφέκι νὰ μὴ οἰζέτε, τραγοῦδια νὰ μὴν πῆτε,
κ' ἀν σὰς ρωτήσῃ καὶ κανεῖς νὰ μὴν τὸ μαρτυρῆσῃς.
Κ' ἀν σὰς ρωτήσῃ ἡ μάνα μου, ἡ δούλα ἢ ἀδερφή μου,
μὴν πείτε πῶς ἐπέθανε ἐδῶ στὸν
(ἔξνο κόσμο,

νὰ εἰπῆτε πῶς παντρεύτηκα καὶ
(πῆρα ἄλλη γυναῖκα,
πῆρα τὴν πέτρα πεθερά, τὴν μαύ-
(ση γῆς γυναῖκα
καὶ τὰ κοντοκατάρραχα ὅλα γυ-
(νακαδέφρα.

3

— Ποῦ πάει τ' ἀγατημένο μου
(τώρα τὸ βοάδν-βοάδν;
— Στὴ βουσί πάω γιὰ χροῦ νερό,
(στὸ ποταμὸ γιὰ πλύμα.
— Σὰν πᾶς, 'Ελένη, γιὰ νερό,
(στὸν ποταμὸ γιὰ πλύμα,
πάρε κ' ἐμὲ τὰ ρούχα μου, πουλί
(μου, νὰ τὰ πλύνης.
Νὰ μὴν τὰ πλύνης με νερό, οὔτε
(καὶ μ' ἄλσοσιθα
παρὰ μὲ μοσκοσάπουνο πού βάνεις
(στὰ μαλλιὰ σου.
Νὰ μὴν τ' ἀπλώσῃς σὲ δεντρί, οὐ-
(τε σὲ κικισίσι
παρὰ σὲ πιραμυγδαλιὰ στὰ κον-
(τοκλώναρά της
νὰ λέφτουν τ' ἀνθία ἀπάνω σου,
(τὰ μῆλα στὴν ποδιά σου.

Ὁ Ἰησοῦς διώχνει ἀπ' τὸ ναὸ τοὺς ἐμπόρους καὶ ἀργυραμοιβοὺς.

τὸ μοναδικὸ τοῦ δρόμου ἐκεῖνου).
Τὴν ἄλλη μέρα ὁ πρέσβυς ἔ-
στελε τὸν ἰδιαιτέρου γραμματέα
του στὸ Δημαρχεῖο, γιὰ νὰ ζητή-
σῃ νὰ διορθωθῶν αὐτὲς ἢ ἐλλεί-
ψεις. Ὁ γραμματεὺς παρουσιά-
στηκε στὸ δημαρχο κ' ἀρχισε νὰ
τοῦ λέη:
— Κύριε δήμαρχε, μὲ στέλνει
ὁ κύριος πρέσβυς...
— Μὰ! τὸν δέκοψε ὁ Καλλι-
φρονᾶς. Ὅστε γνωρίζει ὁ κ. πρέ-
σβυς, ὅτι ὑπάρχει καὶ δημαρχος;
— Μὰ... ὑποθέτω, ἀπάντησε ἔκπληκτος ὁ γραμματεὺς.

— Τότε λοιπὸν πῶς δὲν τὸν προσκάλεσε εἰς τὴν ἐσπερίδα του;
Πηγαίνετε. σὰς παρακαλῶ, νὰ τὸν ἐρωτήσετε ἐπὶ τοῦ ζητήματος αὐ-
τοῦ καὶ δταν μοῦ φέρετε τὴν ἀπάντησιν, μοῦ λέγετε συγχρόνως καὶ τί
ἐπιθυμεῖτε.

'Αντὶ ἀπαντήσεως, ὁ Καλλιφρονᾶς ἐλάμβανε τὴν ἄλλη μέρα πρόσ-
καλῆσι τοῦ πρεσβευτοῦ σὲ νέα του ἐσπερίδα, ὅπου θὰ παρουσιάζετο καὶ
πάλι ἡ περιπόθητος Ρίτα Πλάσσο. Ἀμέσως τότε ἐκάλεσε τὸν ἀρμόδιο
ὐπάλληλο τῆς δημαρχίας καὶ τοῦ εἶπε:

— Νὰ πᾶνε νὰ βάλουν ἀμέσως τὸ νερό στὴν Ἀγγλικὴ πρεσβεῖα...
Καὶ νὰ προσθέσουν ἄλλο ἕνα φανάρι ἔξω ἀπ' τὴν πόρτα της!...

Κ' ὅταν ὁ ὑπάλληλος βγήκε ἀπ' τὸ γραφεῖο, ὁ κ. δημαρχος πρόσ-
θεσε μόνος του:

— Θὰ πληρώσῃ μὲν ὁ δήμος ἄλλον ἕνα φανόν, ἀλλὰ βεβαίως δὲν
θὰ τὸν κρατῇ ὁ δημαρχος!...

Ὅταν ἐπὶ τέλους ἐνεφανίσθη γιὰ πρώτη φορὰ στὴ νεοελληνικὴ
σκητὴ θηλυκὸς ἠθοποιός, τὸ κο-
σμοῖστορικὸν γεγονός ἀνηγγέ-
θη ἀπ' τὸν νετλάη ὡς ἔξης:
— Ἀπόψε στὸ θέατρο τῆ γυ-
ναῖκα θὰ τὴν παίξῃ γυναῖκα!...
Ὁ ΑΚΡΟΑΤΗΣ

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ 100Ε'ΗΡΙΑΔΟΣ

ΤΑ ΓΕΡΑΜΑΤΑ ΤΟΥ ΓΚΑΙΤΕ

'Η τάξις τῶν τελευταίων χρόνων τῆς ζωῆς του. Ἔργασία
ἀπὸ τὶς πέντε τὸ πρωῖ. Ὁ θάνατος τῶν ἀγαπημένων του.
Τὰ παιδιά τῶν γυναικῶν πού ἀγάπησε. Μικιεύτις καὶ Γκαῖ-
τε. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ Ὀλύμπιου Διὸς. Τὸ μέτωπο τοῦ ποιη-
τοῦ πού ἀχτινοβολεῖ ἀπὸ μεγαλοπρέπεια. Ἡ κηδεῖα τοῦ
Γκαῖτε, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

'Η ζωὴ τοῦ Γκαῖτε, κατὰ τὰ τελευταῖα του χρόνια, ἦταν κανονι-
σμένη μὲ ἐξαιρετικὴν τάξι. Μολονότι εἶχε περάσει περὶ τὰ ὄγδοντα
του χρόνια, κάθε πρωῖ σηκώνονταν στὶς τέσσερες καὶ μισή. Στὶς πέντε
ἀκριβῶς βρισκόταν μπρὸς στὸ γραφεῖο του καὶ ἀρχίζε τὴν ἐργασία
του, σημειώνοντας προχρῆως τὶς ἰδέες αὐτοῦ εἰχαν ἔρθῃ τὴ νύχτα,
κατὰ τὰ διαλείμματα τοῦ ὕπνου του, ἢ καὶ μέσα στὸν ὕπνο του ἄκομα.
Στὶς ὄχτῳ προσκαλοῦσε ἕναν ἀπὸ τοὺς τέσσερες γραμματεῖς του
καὶ τοῦ ὑπαγόρευε τὸν δεύτερο «Φάουστ» ἢ τὴ συνέχεια τοῦ «Ἰουλιέ-
λου Μάιστερ».

Κατὰ τὰ χρόνια αὐτὰ, ὁ Γκαῖ-
τε δὲν ἔβριγε καθόλου ἀπὸ τὴν Βαί-
μάρη κ' οἱ περίπατοί του δὲν ἐ-
πεκτεινότουσαν πέρα ἀπ' τὰ προ-
άστεια τῆς πόλεως. Δὲν ἐσύχναζε
περὶ τὴν Αἰθὴ παρὰ μόνον σὲ ἐ-
ξαιρετικὰς περιπτώσεις καὶ μόνη
χαρὰ γ' αὐτόν, καὶ μοναδικὴ ἀ-
πασχόλησις, ἦταν ἡ ἐργασία.

Ὁ Γκαῖτε, πρὶν πεθάνει σὲ ἡλι-
κία ὄγδοντα τριῶν χρόνων, εἶχε
δεῖ νὰ πεθάνουν ὅσοι οἱ ἀγαπη-
μένοι του κ' ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς
τὸν Σύλλερ, τὸν πιὸ στενὸ τοῦ
φιλο, τὴ σύζυγόν του Χριστιάνη,
τὸν γιόν του, ὁ ὁποῖος πέθανε στὴ
Ρώμη τὸ Νοέμβριον τοῦ 1830, καὶ
τὸν προστάτη του ἐκλέκτορα τῆς
Βάδης Κάρολο-Αύγουστο.

'Αντιθέτως, στὸ τέλος τῆς ζωῆς
του, εἶχε τὴν εὐτυχίαν νὰ συναν-
τήσῃ καὶ νὰ γνωρίσῃ τὰ παιδιὰ
μερικῶν γυναικῶν, τὶς ὁποῖες εἶ-
χε ἀγαπήσει στὴ νεότητά του:
τὸν γιόν τῆς Λόττιας Μλουφ, τὴν
ὁποῖα, ὡς γνωστόν, ἀπαθανάτισε,
κάνοντάς τὴν ἡρώίδα τοῦ «Βε-
θέρου», τὴν κόρη τῆς πολυαγαπη-
μένης του Μπεττίνας, τὴν ἐγγυ-
νὴ μᾶς ἄλλης φίλης του, τῆς Λι-
λῆς, καὶ τὸν γιόν τῆς Χρυστιάνας
Νέμαν, στὴν ὁποῖα, ὅταν ἦταν 40
χρόνων, εἶχε ἀφερόσῃ τὸν περι-
φρῶ ἐλεγεῖο του «Εὐφροσύνη».

Κατὰ τὸ 1828, μεταξὺ τῶν ἄλ-
λων ἐνδόξων ἐπισκεπτῶν πού πῆ-
γαιναν στὴ Βαϊμάρη, μόνον καὶ
μόνο γιὰ νὰ ὑποκληθῶν μπρὸς
στὸν ὀλόκμο ποιητῆς, ἦταν καὶ
ὁ μεγαλύτερος ποιητῆς τῆς Πο-
λωνίας Ἀδάμ Μικιεύτις. Ὁ φί-
λος του Ὀντνιεκ, ὁ ὁποῖος τὸν συνώδευε
στὸ προσκύνημά του αὐτὸ,
γράφει τὰ ἔξης σχετικῶς μὲ τὴ συνάντησιν τοῦ μὲ τὸν Γκαῖτε:

«Τὸν περιμένεμε ἐπὶ ἕνα τέταρτο περίπου στὸ σαλόνι τοῦ σπιτιοῦ
του, σιγαλοκουβεντιάζοντας. Κάθε τόσο ὁ Μικιεύτις μὲ ρωτοῦσε ἀν
ἡ καρδιά μου χτυπάει. Πράγματι δὲ ἤμασταν καὶ οἱ δυὸ σὲ μιὰ τέ-
τοια κατάστασι, σὺν τὰ περιμένεμε κάποια ὑπερφυσικὴ ἐμφάνι-
σι. Ἐξαφνα ἀκούσαμε βήματα σ' ἕνα διαμέρισμα κοντὰ μας. Τότε
ὁ Ἀδάμ ἀπήγγειλε μ' ἐπισιμότητα ἕνα στίχο τοῦ συμπατριώτου μας
ποιητοῦ Σίσκα πού λέει:

«Α κ ο ὄ γ ο γ τ α ἰ ν ἄ φ τ ἄ ν ο υ ν β ῆ μ α τ α θ ε ἰ κ ἄ...».

Μὰ δὲν εἶχε τελειώσει ἀκόμα, ὅταν ἡ πόρτα ἀνοῖξε κ' ὁ ἴδιος
ὁ Ὀλύμπιος Ζεὺς παρουσιάστηκε μπροστά μας: Ἐγνοιῶσα εἰνῆ
νὰ μοῦ περνοῦν ὀλόκληρο τὸ κορμί. Πραγματικὰ ὁ Γκαῖτε ἐμοιάζε
καταπληκτικὰ μὲ τὸν Δία: Εἶχε ψηλὸ ἀνάστημα, σιλουέττα κολοσ-
σοῦ, βλέμμα ἐπιβλητικὸ καὶ μέτωπο Θεοῦ... Ναι, προπάντων στὸ
μέτωπο βρισκόταν αὐτὸ πού τὸν ἔκανε νὰ μοιάξῃ μὲ τὸν πατέρα τῶν
Θεῶν. Χωρὶς νὰ φεράῃ διάδημα, ἀχτινοβολοῦσε ἀπὸ μεγαλοπρέπεια.

Ὁ Γκαῖτε πέθανε στὶς 22
Μαρτίου 1832. Τὴν ἡμέρα τῆς
κηδεῖας του ἡ καμπάνεσ σημάι-
ναν πένθημα σ' ὅλη τὴ Γερ-
μανία.

